

VENDIM
Nr. 35, datë 27.5.2025

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj,	kryetare;
Marsida Xhaferllari,	anëtare;
Sonila Bejtja,	anëtare;
Sandër Beci,	anëtar;
Ilir Toska,	anëtar;
Genti Ibrahim,	anëtar;
Marjana Semini,	anëtare;
Fiona Papajorgji,	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 27.5.2025, mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 1 (Nj) 2025 të Regjistrat Themeltar, që u përket:

KËRKUES: jo më pak se një e dhjeta e deputetëve të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga kryetari i Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike, Gazment Bardhi dhe avokati Marash Logu, me autorizim.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga Genci Gjonçaj, sekretar i përgjithshëm.

Deputeti Vullnet Sinaj, përfaqësuar nga avokate Romina Zano, me prokurë.

OBJEKTI: Zgjidhja e konfliktit të kompetencave ndërmjet Kuvendit të Shqipërisë dhe subjektit kushtetues në konflikt, jo më pak se një e dhjeta e deputetëve.

Deklarimi si i papajtuësëm me Kushtetutën i vendimit nr. 5, datë 30.1.2025, “Për mosdërgimin e mocionit në Gjykatën Kushtetuese” për konstatimin e papajtuësshmërisë së mandatit të deputetit Vullnet Sinaj.

Detyrimi i Kuvendit të Shqipërisë për dërgimin në Gjykatën Kushtetuese të mocionit për konstatimin e papajtuësshmërisë së mandatit të deputetit Vullnet Sinaj.

BAZA LIGJORE: Nenet 70, 71, 131, shkronja “ç”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 27, 54 dhe 66/“a”, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Fiona Papajorgji, mori në shqyrtim parashtimet me shkrim të jo më pak se një të dhjetës së deputetëve të Kuvendit të Shqipërisë (*kërkuesi*), që ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjekteve të interesuara, Kuvendit të Republikës së Shqipërisë (*Kuvendi*) dhe deputetit Vullnet Sinaj, të cilat kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Me shkresën nr. 3160, datë 8.8.2024, 14 deputetë të Kuvendit, anëtarë të Partisë Demokratike, i janë drejtuar Kuvendit me mocion për ndjekjen e procedurës parlamentare për konstatimin e papajtuësshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetit të Kuvendit Vullnet Sinaj dhe dërgimin e

mocionit në Gjykatën Kushtetuese (*Gjykata*), për shkak se gjatë periudhës 2017–2024, që ka ushtruar mandatin e deputetit, ka përfituar nëpërmjet shoqërive të tij të ardhura nga buxheti i shtetit, në kundërshtim me nenin 70, pika 3, të Kushtetutës.

2. Në datën 4.9.2024, është zhvilluar mbledhja e parë e Këshillit për Rregulloren, Mandatet dhe Imunitetin (Këshilli për Rregulloren), në të cilën janë paraqitur faktet dhe provat nga deputeti përfaqësues i deputetëve nënshkruar të mocionit, Gazment Bardhi, si dhe deputeti Vullnet Sinaj. Për shkak të kërkesës së këtij të fundit për t'u përfaqësuar me një avokat, mbledhja është shtyrë në datën 18.9.2024. Në këtë datë është zhvilluar mbledhja e dytë e Këshillit për Rregulloren, e cila është ndërprerë. Në kushtet kur nga Kryetarja e Kuvendit nuk është thirrur mbledhja e radhës, me shkresën nr. 3160/3 prot., datë 1.11.2024, deputeti Gazment Bardhi ka kërkuar mbledhjen e Këshillit për Rregulloren për vijimin e shqyrtimit të mocionit. Në datën 20.11.2024, është zhvilluar mbledhja e tretë e Këshillit për Rregulloren, në të cilën deputeti Vullnet Sinaj dhe përfaqësuesja e tij kanë mbajtur qëndrimin e tyre për mocionin.

3. Me shkresën nr. 4721 prot., datë 13.12.2024, deputeti Gazment Bardhi ka kërkuar mbledhjen e Këshillit për Rregulloren, duke i bashkëlidhur edhe raportin e relatorit të deputetëve të opozitës, në përmbajtje të të cilit është konkluduar se mocioni plotëson kriteret e nenit 70, pika 3, të Kushtetutës, ai është nënshkruar nga jo më pak se një e dhjeta e deputetëve, shoqërohet me dokumentacion dhe prova shoqëruese që mbështesin mocionin, deputeti e ka marrë mandatin përpara në kohë nga momenti i transaksioneve dhe bëhet fjalë për veprimtari fitimprurëse që buron nga pasuria e shtetit.

4. Në datën 17.1.2025, shumica parlamentare ka paraqitur raportin e saj për mocionin e paraqitur nga një e dhjeta e deputetëve, në të cilin është konkluduar se kërkesa për mocion i plotëson kërkesat formale të parashikuara në nenin 70, pika 4, të Kushtetutës dhe kërkesës i janë bashkëlidhur provat dhe dokumentet e nevojshme. Për verifikimin e kriterëve të parashikuara në pikën 3, të nenit 70 të Kushtetutës, shumica ka rekomanduar t'i kalojë seancës plenare për votim projektvendimin “Për dërgimin e mocionit në Gjykatën Kushtetuese për konstatimin e papajtueshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetit Vullnet Sinaj”.

5. Në datën 17.1.2025, është zhvilluar mbledhja e katërt e Këshillit për Rregulloren, gjatë së cilës janë prezantuar raportet e shumicës dhe pakicës parlamentare. Me vendimin nr. 5, datë 30.1.2025, Kuvendi ka vendosur: “*Mosdërgimin në Gjykatën Kushtetuese të mocionit të jo më pak se 1/10-ës së deputetëve për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit Vullnet Sinaj*” (vendimi nr. 5/2025).

6. Në datën 5.3.2025, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës me kërkesë, sipas objektit, duke kërkuar zgjidhjen e mosmarrëveshjes së kompetencës të krijuar mes tij dhe Kuvendit, si rrjedhojë e marrjes së vendimit nr. 5/2025, deklarimin e këtij vendimi si të papajtueshëm me Kushtetutën dhe detyrimin e Kuvendit për dërgimin në Gjykatë të mocionit për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit Vullnet Sinaj.

7. Në datën 6.3.2025, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës me kërkesë për përshpejtimin e shqyrtimit të çështjes ose në alternativë për shqyrtimin në themel të papajtueshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetit.

8. Në datën 12.3.2025, Kolegji i Gjykatës ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve, e cila në datën 18.3.2025, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve. Po në këtë datë, Mbledhja e Gjyqtarëve ka vendosur edhe pranimin e kërkesës për përshpejtim.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

9. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka paraqitur pretendimet, si vijon:

9.1 *Për themelin e pretendimeve*

9.1.1 Deputeti ka papajtueshmëri me detyrën, për shkak se në cilësinë e pronarit ose bashkëpronarit të nëntë shoqërive ka përfituar të ardhura të vazhdueshme nga buxheti i shtetit edhe pas fitimit të mandatit të deputetit. Këto shoqëri kanë vazhduar të jenë në pronësi të tij, pasi përmes disa marrëveshjeve është bërë vetëm transferimi i kuotave dhe jo tjetërsimi i tyre, duke kaluar nga zotërues aktiv i aksioneve në zotërues pasiv. Caktimi i personave të besuar për drejtimin e tyre nuk nënkupton se deputeti ka humbur pronësinë ose të drejtën për të marrë përfitime. Neni 70, pika 3, i Kushtetutës ndalon në mënyrë të qartë ushtrimin e aktivitetit fitimprurës nga deputeti kur të ardhurat burojnë nga buxheti i shtetit dhe ka qëllim eliminimin e shkaqeve për ta konsideruar këtë funksion si një mundësi për të shtuar burimin e të ardhurave për shkak të pozitës së privilegjuar. Ky ndalim kushtetues nuk mund të shmanget nëpërmjet delegimit të vendimmarrjes të një personi i besuar. Për më tepër, fakti që fitimet e këtyre shoqërive kanë shkuar si dividend për deputetin vërtetohet edhe nga deklaratat vjetore të deklarimit të pasurisë. Gjithashtu, deputeti ka paraqitur si prova dy dokumente që vërtetojnë kthimin e vlerave të transaksioneve në buxhetin e shtetit ose të shoqëritë, çka provon se ai ka përfituar fonde publike. Jurisprudenca kushtetuese nuk ka bërë dallimin midis personit fizik dhe juridik dhe midis veprimtarisë së kryer veçmas nga këto subjekte të së drejtës, si dhe nuk e ka lidhur ndalimin me përfitimin e drejtpërdrejtë të deputetit nga veprimtaria e kryer. Kontratat e lidhura nga shoqëritë ku ai është aksionar kanë sjellë të ardhura në mënyrë indirekte për të, duke rritur kapitalin e shoqërisë dhe vlerën e aksioneve që ai zotëronte.

9.1.2 Neni 70, pika 3, i Kushtetutës nuk mund të lexohet i shkëputur nga përmbajtja e nenit 70 në tërësinë e tij, i cili edhe pse, në thelb, ka për qëllim shmangien e konfliktit të interesit në ushtrimin e funksioneve publike, referon të ligji nr. 9367, datë 7.4.2005 “Për parandalimin e konfliktit të interesave në ushtrimin e funksioneve publike”, i ndryshuar. Sipas këtij ligji, deputeti nuk mund të jetë drejtues ose anëtar i organeve drejtuese të organizatave fitimprurëse dhe as mund të ushtrojë veprimtari private që krijojnë të ardhura në formën e personit fizik tregtar. Është detyrë e deputetit të marrë masa me qëllim shmangien e situatave të papajtueshmërisë përpara marrjes së mandatit parlamentar.

9.1.3 Për të gjitha arsyet e mësipërme, Kuvendi, në mbështetje të nenit 70, pika 4, të Kushtetutës dhe nenit 119/1, pika 2, të Rregullores së Kuvendit, ka detyrimin për dërgimin e mocionit në Gjykatë për të konstatuar papajtueshmërinë dhe mbarimin e mandatit të deputetit. Kuvendi nuk mund të vlerësojë nëse veprimet konkrete janë të papajtueshme me mandatin e deputetit, pasi kjo është çështje ekskluzive e Gjykatës. Për më tepër, raportet e shumicës dhe pakicës parlamentare kanë konkluduar se mocioni përmbush kërkesat formalo-juridike, pasi është nënshkruar nga 14 deputetë, është i shoqëruar me prova, si dhe plotëson kriteret kushtetuese të nenit 70, pika 3, të Kushtetutës.

10. Subjekti i interesuar, Kuvendi, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar:

10.1 Për legjitimitimin e kërkuarit:

10.1.1 Kërkuari nuk legjitimohet, pasi nuk ekziston një mosmarrëveshje kompetencash mes tij dhe Kuvendit. Referuar dispozitës kushtetuese dhe ligjore, për të pasur një mosmarrëveshje të tillë nevojitet ndërhyrja me akt normativ në kompetencat e një organi kushtetues, duke sjellë si pasojë pakësimin ose shtimin e kompetencave të tij; kur një ose disa organe nxjerrin akte që cenojnë sferën e kompetencave të organit tjetër ose kur një organ nuk e kërkon për vete kompetencën për të përmbushur një akt të caktuar, por pretendon se sjellja mosvepruese e një organi tjetër ose një akt i tij ka zvogëluar kompetencat e tij ose e ka penguar në ushtrimin e tyre. Në rastin konkret nuk ekziston asnjë prej këtyre kriterëve.

10.1.2 Asnjë nga deputetët kërkuar nuk ka qenë i pranishëm në momentin e votimit për dërgimin e mocionit të deputetit Vullnet Sinaj në Gjykatë, duke bojkotuar në mënyrë të qëllimshme dhe me vullnet të plotë votimin. Në këtë mënyrë kërkuarit i hiqet mundësia për të shfrytëzuar një të drejtë kushtetuese, për sa kohë nuk ka përmbushur detyrimin e ushtrimit efektivisht të mandatit përfaqësues dhe kompetencës së pretenduar të cenuar nga Kuvendi. Duke mos qenë prezent në votimin e

mocionit, kërkuesi nuk ka interes legjitim për t'iu drejtuar Gjykatës për të kundërshtuar vendimin e Kuvendit për mosmiratimin e këtij mocioni, i cili është votuar me 61 vota “kundër”, 12 “abstenim” dhe asnjë votë “pro”. Nuk mund të ketë cenim të një kompetence kushtetuese kur vetë subjekti nuk ka ndërmarrë asnjë hap konkret për ta ushtruar atë kompetencë dhe nuk ka qenë pjesë e procesit institucional ku ajo kompetencë merr kuptim praktik. Po kështu, kërkuesi nuk është penguar të marrë pjesë në këtë proces. Mosprania fizike në votim përbën shprehje të qartë të mungesës së interesit për të vijuar me nismën e tij dhe është interpretuar e tillë nga deputetët e tjerë të pranishëm. Vetëm nëpërmjet votimit për dërgimin e mocionit në Gjykatë aktivizohet kompetenca që pretendohet se është cenuar. Kërkuesi nuk ka arritur të identifikojë kompetencën kushtetuese që i është cenuar, pasi e drejta për të kërkuar papajtueshmërinë e mandatit të deputetit i përket vetëm Kuvendit.

10.2 Për themelin e pretendimeve

10.2.1 Kërkuesi nuk ka plotësuar kriteret formale që duhet të plotësojë mocioni, pasi provat e paraqitura në Kuvend nuk plotësojnë kriterin minimal në drejtim të provueshmërisë së papajtueshmërisë së deputetit, kryerjes të ndonjë veprimi që sjell si pasojë shkeljen e dispozitës kushtetuese ose mosveprimi nga ana e deputetit. Pesë nga transaksionet objekt mocioni nuk janë përfitime nga buxheti i shtetit, pasi i përkasin rimbursimit të tepërcave për tatimin mbi të ardhurat të paguar paraprakisht nga shoqëritë dhe të kthyerat për shkak të likuidimit të tyre. Katër prej transaksioneve nuk i përkasin periudhës së mandatit aktual të deputetit. Tetëmbëdhjetë transaksione janë kundërshtuar përtej afatit 3-mujor të parashikuar në nenin 66/“a”, të ligjit nr. 8577/2000, ndërsa kërkuesi nuk ka arritur të identifikojë momentin e marrjes dijeni të konstatimit. Në këtë kuptim, mocionit i mungon kriteri juridiko-formal, duke e bërë atë të paplotësuar nga ana e përmbajtjes dhe të pavlefshëm për qëllimin e synuar.

10.2.2 Transaksionet e evidentuara janë të rastësishme, të kryera në kushte tregtare të zakonshme, në vlera minimale dhe të papërfillshme dhe përjashtojnë ekzistencën e një përfitimi ekonomik nga ana e deputetit. Për të gjitha transaksionet në vlera të vogla mungon dijenia, ndikimi dhe vullneti i deputetit. Disa prej transaksioneve janë bërë në markete të ndodhura në afërsi me institucionet shtetërore nga stafi i zakonshëm, çka tregon mungesën e përzgjedhjes së qëllimshme në funksion të interesit të deputetit. Që prej vitit 2017 deputeti nuk zotëron asnjë kuotë aktive në shoqëritë ku ishte aksionar, duke caktuar persona të besuar, ndërsa përmes vendimeve të asamblesë së ortakëve është ndaluar shprehimisht kryerja e veprimtarive që burojnë nga pasuria e shtetit. Deputeti, si zotërues pasiv i aksioneve, nuk mund të urdhërojë personin e besuar. Transaksionet e pretenduara nuk janë përfshirë në asnjë procedurë tenderimi dhe nuk janë prerë fatura në zbatim të kontratave publike. Deputeti ka ndërmarrë të gjitha veprimet konkrete/masat për të shmangur papajtueshmërinë me detyrën dhe ai nuk mund të penalizohet për veprimet e të tretëve ose kur ka qenë në mirëbesim. Kërkuesi nuk arriti të paraqiste prova se deputeti ka përdorur detyrën zyrtare për të përfituar nga buxheti i shtetit apo se ndërprerja e mandatit është proporcionale.

11. Subjekti i interesuar, deputeti Vullnet Sinaj, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar:

11.1 Për legjitimitetin:

11.1.1 Kërkuesi nuk legjitimohet, pasi në rastin konkret nuk ekziston një konflikt kompetencash në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “ç”, të Kushtetutës. Gjykata mund të zgjidhë konflikte kompetencash vetëm në rastet kur dy ose më shumë pushtete bien në kundërshtim për ushtrimin e një funksioni kushtetues konkret, me anë të aktit zyrtar të secilit prej tyre. Kuvendi ka ushtruar kompetencën e tij për të shqyrtuar dhe vlerësuar mocionin dhe ka vendosur mospranimin e tij sipas nenit 70 të Kushtetutës. Deputetët të cilët kanë paraqitur mocionin me vullnet nuk kanë ushtruar të drejtën e tyre, pasi asnjë nuk ka qenë i pranishëm gjatë votimit. Nuk mund të ngrihet pretendimi për konflikt kompetencash kur nuk ka pasur kërkesë për të ushtruar një kompetencë dhe mungesa e

pjesëmarrjes nuk mund të ngrihet në nivelin e një konflikti institucional. Pjesëmarrja në procesin e votimit nuk është një formalitet.

11.2 *Për themelin e pretendimeve*

11.2.1 Kërkesa për mocion nuk përmbush kushtet juridiko-formale të kërkuara nga Kushtetuta, pasi, së pari, nuk mbështetet në fakte të qarta dhe të provuara që lidhen me ndonjë veprim ose mosveprim të vet deputetit, së dyti, provat nuk identifikojnë asnjë marrëdhënie kontraktuale të lidhur me ndonjë subjekt publik dhe asnjë formë të ndërhyrjes apo përfitimit të deputetit dhe, së treti, përmbajtja e dokumenteve të paraqitura është interpretuar në mënyrë të gabuar ose të njëanshme për të krijuar idenë e një situatë papajtueshmërie, e cila nuk qëndron në fakt dhe në ligj.

11.2.2 Transaksionet nuk përfaqësojnë përfitime nga fondet publike të buxhetit të shtetit; katër transaksione i përkasin periudhës përpara fillimit të mandatit të deputetit; tetëmbëdhjetë transaksione janë kundërshtuar përtej afateve procedurale; disa prej tyre janë të rastësishme dhe në vlera minimale, të cilat janë rikthyer në buxhetin e shtetit në momentin e marrjes dijeni; deputeti ka marrë të gjitha masat për respektimin e ndalimit të konfliktit të interesit përpara marrjes së mandatit, çka është konfirmuar edhe nga institucioni përgjegjës i ngarkuar për të kontrolluar rastet e konfliktit.

11.2.3 Gjykata duhet të tregojë vetëpërmbajtje dhe të mos përfshihet në debatet politike në kushtet kur po zhvillohen zgjedhjet e përgjithshme parlamentare.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për juridiksionin e Gjykatës

12. Kërkesi i është drejtuar Gjykatës bazuar në nenin 131, pika 1, shkronja “ç”, të Kushtetutës dhe nenet 27, 54 dhe 66/“a”, të ligjit nr. 8577/2000, duke kërkuar: i. zgjidhjen e mosmarrëveshjes së kompetencave ndërmjet tij, si subjekt i veçantë, i parashikuar në nenin 70, pika 4, të Kushtetutës dhe Kuvendit; ii. shfuqizimin si antikushtetues të vendimit nr. 5/2025 të Kuvendit, i cili është bërë shkak për lindjen e mosmarrëveshjes së kompetencave.

13. Subjekti i interesuar, Kuvendi, ka prapësuar se nuk ekziston një mosmarrëveshje kompetencash mes tij dhe kërkesit. Sipas tij, referuar dispozitave kushtetuese dhe ligjore, për të pasur një mosmarrëveshje të tillë nevojitet ndërhyrja me akt normativ në kompetencat e një organi kushtetues, duke sjellë si pasojë pakësimin ose shtimin e kompetencave të tij ose nxjerrja, nga një ose disa organe, e akteve që cenojnë sferën e kompetencave të organit tjetër ose kur një organ nuk e kërkon për vete kompetencën për të përmbushur një akt të caktuar, por pretendon se sjellja mosvepruese e një organi tjetër ose një akt i tij kanë zvogëluar kompetencat e tij ose e kanë penguar në ushtrimin e tyre. Në rastin konkret, sipas këtij subjekti, nuk ekziston asnjë prej këtyre kriterëve.

14. Subjekti i interesuar, deputeti Vullnet Sinaj, ka prapësuar se nuk ekziston një konflikt kompetencash në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “ç”, të Kushtetutës. Sipas tij, Gjykata mund të zgjidhë konflikte kompetencash vetëm në rastet kur dy ose më shumë pushtete bien në kundërshtim për ushtrimin e një funksioni kushtetues konkret, me anë të aktit zyrtar të secilit prej tyre. Kuvendi, ka prapësuar ky subjekt, ka ushtruar kompetencën e tij për të shqyrtuar dhe vlerësuar mocionin dhe ka vendosur mospranimin e tij sipas nenit 70 të Kushtetutës.

15. Gjykata ka pohuar se natyra dhe kufijtë e juridiksionit kushtetues përcaktohen drejtpërdrejt nga neni 124 i Kushtetutës, sipas të cilit: *“1. Gjykata Kushtetuese zgjidh mosmarrëveshjet kushtetuese dhe bën interpretimin përfundimtar të saj.”* Kurse sipas nenit 131, pika 1, shkronja “ç”, të Kushtetutës, Gjykata vendos, ndër të tjera, edhe për mosmarrëveshjet e kompetencës ndërmjet pushteteve. Kjo dispozitë kushtetuese përfshin jo vetëm mosmarrëveshjet që lindin në sferën e ndarjes klasike të pushteteve (ligjvënës, ekzekutiv dhe gjyqësor, si dhe pushtet qendror e qeverisje vendore), por edhe ato që mund

të lindin midis organesh a subjektesh që nuk bëjnë pjesë, në mënyrë të përcaktuar e kategorike, në secilin prej tyre. Sipas Gjykatës, çdo organ juridiksional, qoftë si institucion ose organ pushteti, në kuptimin klasik administrativ të tij, ose dhe si subjekt që ushtron funksionet në një situatë pavarësie të plotë të garantuar nga Kushtetuta, mund të jetë palë në mosmarrëveshje kompetencash (*shih vendimet nr. 1, datë 23.1.2023; nr. 29, datë 21.10.2009; nr. 20, datë 4.5.2007, të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Një mosmarrëveshje kompetence që paraqitet për zgjidhje përpara Gjykatës duhet të ketë natyrë kushtetuese, në kuptimin që subjektet e përfshira në konflikt të jenë nga ato që i njeh Kushtetuta dhe që kompetenca e pretenduar të parashikohet si e tillë në Kushtetutë. Në këtë mënyrë, gjykimi kushtetues përqendrohet pikësëpari në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të kompetencës për sa u takon funksioneve të nivelit kushtetues, duke gjetur dhe cilësuar si të papajtueshëm me Kushtetutën shkakun vendimtar që ka sjellë lindjen e mosmarrëveshjes. Në përfundim, Gjykata vendos se cilit organ të pushtetit i përket kompetenca për të cilën ka lindur mosmarrëveshja. Në këto raste është e domosdoshme të ketë një mosmarrëveshje konkrete, pasi zgjidhja e çështjeve të kësaj natyre nuk mund të bëhet me kontroll kushtetues *in abstracto* (*shih vendimet nr. 26, datë 25.5.2021; nr. 36, datë 1.6.2015; nr. 4, datë 1.2.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Sipas Gjykatës, mosmarrëveshja e kompetencave lind në dy raste: i. kur një organ ndërhyr me akt normativ në kompetencat e një organi kushtetues, duke sjellë si pasojë pakësimin ose shtimin e kompetencave të tij. Në këtë rast objekt i gjykimit kushtetues është vlerësimi *in abstracto* nëse ky ndryshim i kompetencave ka cenuar parimin kushtetues të ndarjes së pushteteve; ii. kur një ose disa organe nxjerrin akte që cenojnë sferën e kompetencave të organit tjetër. Në këtë rast objekt i gjykimit kushtetues është vlerësimi *in concreto* nëse akti ka prekur kompetencat e një organi tjetër (*shih vendimin nr. 26, datë 25.5.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Në rastin konkret, kërkuesi (një e dhjeta e deputetëve) ka pretenduar se ka lindur një mosmarrëveshje kompetencash mes tij dhe Kuvendit, për shkak se ky i fundit ka detyrimin për dërgimin e mocionit në Gjykatë për konstatimin e papajtueshmërisë dhe mbarimin e mandatit të deputetit dhe nuk mund të vlerësojë vetë nëse veprimet konkrete janë të papajtueshme me mandatin e deputetit, pasi kjo është çështje ekskluzive e Gjykatës. Nga ana tjetër, subjektet e interesuara kanë prapësuar se nuk ekziston një konflikt kompetencash në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “ç”, të Kushtetutës, sepse kërkuesi nuk ka arritur të identifikojë kompetencën kushtetuese që i është cenuar, pasi e drejta për të kërkuar papajtueshmërinë e mandatit të deputetit i përket vetëm Kuvendit, i cili në rastin konkret ka ushtruar kompetencën për të shqyrtuar dhe vlerësuar mocionin dhe ka vendosur mospranimin e tij sipas nenit 70 të Kushtetutës.

19. Gjykata, fillimisht, sjell në vëmendje se referuar nenit 131, pika 1, shkronja “e”, të Kushtetutës, ndërmjet të tjerave, ajo vendos edhe për çështjet që lidhen me papajtueshmëritë në ushtrimin e funksioneve të deputetëve. Megjithatë, kjo kompetencë, në kuptim të përmbajtjes së pikës 3 të nenit 70 të Kushtetutës, ushtrohet vetëm në ato raste kur deputetët kryejnë veprimtari fitimprurëse që buron nga pasuria e shtetit ose e pushtetit vendor apo fitojnë pasuri të këtyre. Sipas pikës 4 të këtij neni, Kryetari i Kuvendit ose një e dhjeta e anëtarëve të tij janë subjektet që nisin procedurat parlamentare dhe Kuvendi është subjekti i posaçëm që vë në lëvizje gjykimin kushtetues në këto raste për shqyrtimin në themel të papajtueshmërisë së mandatit të deputetit. Referuar dispozitave të ligjit organik të Gjykatës deri në vitin 2016, neni 66 i tij parashikonte si subjekt të posaçëm që mund të vinte në lëvizje Gjykatën për këtë qëllim vetëm Kuvendin. Me ndryshimet që iu bënë këtij ligji me ligjin nr. 99/2016, në nenin 66, pika 2, u parashikua si subjekt i posaçëm, përveç Kuvendit, edhe një e pesta e deputetëve, që është një nga subjektet me legjitimitet të pakushtëzuar që mund t’i drejtohet Gjykatës sipas nenit 134, pika 1, shkronja “c”, të Kushtetutës. Gjykata vëren se qëllimi për miratimin e kësaj dispozite ka qenë përshtatja me ndryshimet kushtetuese dhe synimi për ta bërë atë më efektive në vendimmarrje, më specifikisht duke detajuar subjekte kërkuese në disa procedura gjykimi që kanë qenë të

parregulluara ose të rregulluara jo mjaftueshëm, të tilla si shqyrtimi i papajtueshmërisë së mandatit të deputetit (*shih faqet 2 dhe 7 të raportit të Komisionit të Posaçëm Parlamentar për Reformën në Sistemin e Drejtësisë*).

20. Gjykata vëren se në praktikën e saj, në zbatim të nenit 70, pika 4, të Kushtetutës, ajo është vënë në lëvizje si nga Kuvendi, ashtu edhe nga një e dhjeta e deputetëve dhe pas ndryshimeve ligjore të vitit 2016 edhe nga jo më pak se një e pesta e deputetëve (*shih vendimet nr. 55, datë 10.7.2024; nr. 2, datë 23.1.2023; nr. 1, datë 23.1.2023; nr. 32 datë 3.6.2016; nr. 7, datë 24.2.2016; nr. 44, datë 7.10.2011; nr. 29, datë 30.6.2011, të Gjykatës Kushtetuese*). Megjithatë, ndërsa Kuvendi dhe jo më pak se një e pesta e deputetëve kanë vënë në lëvizje gjykimin kushtetues për ushtrimin e kompetencës sipas neneve 131, pika 1, shkronja “e” dhe 70, pika 3, të Kushtetutës, subjekti kushtetues, një e dhjeta e deputetëve, duke mos pasur të drejtë të vërë drejtpërdrejt në lëvizje Gjykatën për ushtrimin e kësaj kompetence, e ka vënë në lëvizje gjykimin kushtetues për zgjidhjen e konfliktit të kompetencave mes tij dhe Kuvendit gjatë procedurave parlamentare të zhvilluara për këtë qëllim, por duke synuar, përmes kësaj lloji kërkesë, detyrimin e Kuvendit për të dërguar në Gjykatë çështjen e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, duke qenë se kjo e fundit është organi i vetëm që mund të vendosë për themelin e saj.

21. Gjykata rithekson se vënia në lëvizje e saj në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “e” dhe 70, pikat 3 dhe 4, të Kushtetutës ka për qëllim final kontrollin e kushtetutshmërisë së veprimtarisë së Kuvendit dhe vetë anëtarëve të tij, duke synuar që të shmangë çdo vendimmarrje politike nga ana e Kuvendit, në diskrecion të shumicës parlamentare. Në kuptim të këtij qëllimi, Gjykata ka interpretuar normat kushtetuese, duke njohur mbrojtjen kushtetuese të së drejtës së pakicës parlamentare dhe duke pranuar vënien e saj në lëvizje edhe me kërkesë të një të dhjetës së deputetëve për zgjidhjen e konfliktit të kompetencave me Kuvendin në rastet kur ky i fundit nuk ka pranuar mocionin e këtij subjekti për dërgimin në Gjykatë të çështjes së papajtueshmërisë së mandatit të deputetit. Megjithatë, Gjykata vëren se një e dhjeta e deputetëve është subjekti që vë në lëvizje Kuvendin nëpërmjet mocionit dhe është ky i fundit i cili vë në lëvizje Gjykatën për shqyrtimin në themel të papajtueshmërisë së mandatit të deputetit në kuptim të nenit 70, pika 3, të Kushtetutës.

22. Gjykata vlerëson të theksojë se ndalimi i deputetëve për të ushtruar veprimtari fitimprurëse që buron nga pasuria e shtetit, i parashikuar në nenin 70, pika 3, të Kushtetutës, ka për qëllim të mbrojtë integritetin e funksionit publik të deputetit, i cili duhet të ushtrojë funksionin jetik të përfaqësimit politik të zgjedhësve i pandikuar nga interesat personale ose të grupeve të ngushta. Në këtë mënyrë garantohej besimi i publikut në procesin e përfaqësimit demokratik dhe parandalohen fenomene të tilla si konflikti i interesave.

23. Po kështu, Gjykata thekson se qëllimi i kompetencës kushtetuese për kontrollin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit nënkupton një gjykim në themel prej saj, në të cilin ajo vlerëson nëse veprimet konkrete të kryera nga deputeti janë të papajtueshme me mandatin e tij dhe në përfundim konstaton këtë papajtueshmëri, nëse është rasti. Në funksion të realizimit të këtij qëllimi, kushtetutëbërësi ka parashikuar edhe një të dhjetën e deputetëve si subjekt që vë në lëvizje procedurën parlamentare për dërgimin e çështjes së papajtueshmërisë së dyshuar të deputetit për shqyrtim në themel në Gjykatë. Në këto kushte, në rastet kur Kuvendi vihet në lëvizje me mocion të një të dhjetës së deputetëve ose të Kryetarit të tij, ai (Kuvendi) ka detyrimin kushtetues për të filluar procedurën parlamentare për shqyrtimin e mocionit për dërgimin e çështjes së papajtueshmërisë së mandatit në Gjykatë. Në rast të rrëzimit të mocionit të një të dhjetës së deputetëve të Kuvendit ose Kryetarit të tij, për rrjedhojë në rast të mosvënies në lëvizje të Gjykatës nga Kuvendi, në kuptim të bërjes efektiv të këtij mekanizmi të kontrollit kushtetues të parashikuar nga shkronja “e”, e pikës 1, të nenit 131 të Kushtetutës, paraqitja e kërkesës nga jo më pak se një e pesta e deputetëve, në kuptim të së drejtës së saj sipas shkronjës “c”, të pikës 1, të nenit 134 të Kushtetutës, të reflektuar tashmë edhe në përmbajtjen e pikës 2, të nenit 66, të ligjit nr. 8577/2000, përbën mjetin alternativ për vënien në lëvizje të gjykimit kushtetues për kontrollin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit.

24. Referuar rregullimit që i është bërë në ligjin organik së drejtës së jo më pak se një të pestës së deputetëve për të vënë në lëvizje Gjykatën për shqyrtimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, ajo vlerëson të theksojë se ky subjekt kushtetues nuk zëvendëson Kuvendin në ushtrimin e kompetencës së tij për dërgimin në Gjykatë të çështjes sipas nenit 70, pika 4, të Kushtetutës. E drejta e një të pestës së deputetëve sipas nenit 66, pika 2, të ligjit nr. 8577/2000 lidhet me vënien në lëvizje të Gjykatës në ato raste kur vetë Kuvendi, pas shqyrtimit të mocionit të Kryetarit të tij ose një të dhjetës së deputetëve, vendos të rrëzojë mocionin në seancë plenare, për rrjedhojë të mos pranojë dërgimin e çështjes në Gjykatë. Vetëm në këtë mënyrë bëhet i zbatueshëm neni 70, pika 4, i Kushtetutës dhe merr vlerë e drejta e pakicës parlamentare, jo më pak se një të pestës së deputetëve, për të kërkuar nga Gjykata shqyrtimin përfundimtar në themel të çështjes së papajtueshmërisë së mandatit të deputetit.

25. Gjykata, bazuar në jurisprudencën e saj për interpretimin e nenit 70, pikat 3 dhe 4, të Kushtetutës, si dhe bazuar në përmbajtjen e dispozitave kushtetuese që përcaktojnë subjektet që e vënë atë në lëvizje, ashtu edhe në parashikimet e reja ligjore që kanë përcaktuar në mënyrë të shprehur të drejtën e jo më pak se një të pestës së deputetëve për të kërkuar shqyrtimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, vëren se mocioni i një të dhjetës së deputetëve që i paraqitet Kuvendit synon në thelb vënien në lëvizje të saj përmes organit ku ky subjekt bën pjesë, Kuvendit, për gjykimin në themel të çështjes së papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, çka përbën edhe objektin e vetë mocionit të një të dhjetës së deputetëve. Nisur nga kjo, mosmarrëveshja që i kërkohet Gjykatës të zgjidhë në çështje të kësaj natyre, është verifikimi nëse deputeti ka kryer veprimtari nga ato që ndalon pika 3 e nenit 70 të Kushtetutës, për pasojë, konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, proces që, si rregull, duhet të vihet në lëvizje nga Kuvendi. Në këtë kuptim, Gjykata, sikurse është shprehur në jurisprudencën e saj, rithekson se Kuvendi është i detyruar ta dërgojë çështjen në Gjykatë për shqyrtimin në themel të saj, në rastet kur mocioni i paraqitur plotëson kriteret juridiko-formale (*shih vendimin nr. 7, datë 24.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Për sa më lart, për t'i dhënë kuptim dhe vlerë normave kushtetuese në lidhje me mbrojtjen e integritetit të funksionit publik të deputetit, garantimin e ushtrimit nga Gjykata të kompetencës së saj dhe të drejtës së pakicës parlamentare në përmbushje të misionit dhe funksioneve të saj, duke marrë shkas edhe nga fakti se interpretimi i Kushtetutës duhet të garantojë efektivitetin e mjeteve në drejtim të qëllimit të çështjes kushtetuese të synuar, Gjykata vlerëson të zhvillojë qasjen e saj në këtë drejtim jo vetëm për të bërë efektive kompetencën e saj, por edhe të drejtën e pakicës parlamentare. Gjykata i përmbahet konceptit se Kushtetuta duhet interpretuar si një “instrument i gjallë” dhe në mënyrë që të ketë kuptimin më të arsyeshëm dhe më efikas të mundshëm, që do të thotë se ajo i përshtatet evolucionit që bëjnë vlerat në vendin tonë (*shih vendimet nr. 20, datë 1.6.2011; nr. 26, datë 2.11.2006, të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Për sa më sipër, në rastin konkret, pavarësisht se në objektin e kërkesës një e dhjeta e deputetëve ka kërkuar zgjidhjen e mosmarrëveshjes së kompetencave midis saj dhe Kuvendit, në thelb ajo çka synohet është papajtueshmëria e mandatit të deputetit Vullnet Sinaj, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “e”, të Kushtetutës. Pra, në këtë rast përpara Gjykatës nuk ka një mosmarrëveshje kompetencash në kuptim të standardeve kushtetuese të përmendura më lart (*shih paragrafët 15–17 të vendimit*), por përpara saj është shtruar një mosmarrëveshje kushtetuese që lidhet pikërisht me papajtueshmërinë e mandatit të deputetit. Kjo passjell, për rrjedhojë, mungesën e legjitimitetit të kërkuarit, një të dhjetës së deputetëve të Kuvendit, për të vënë në lëvizje Gjykatën për zgjidhjen e kësaj mosmarrëveshjeje kushtetuese, pra për konstatimin e deklarimit të papajtueshmërisë së mandatit të deputetit Vullnet Sinaj.

28. Në përfundim, Gjykata rithekson se në çdo rast një e dhjeta e deputetëve ka të drejtën të kërkojë nga Kuvendi me mocion që të dërgojë në Gjykatë çështjen e papajtueshmërisë së deputetit në ushtrimin e mandatit dhe në rast të rrëzimit të një mocioni të tillë, aktivizohet e drejta e jo më pak se

një të pestës së deputetëve për të vënë drejtpërdrejt në lëvizje gjykimin kushtetues për shqyrtimin në themel të çështjes së papajtueshmërisë dhe deklarimin e mbarimit të mandatit të deputetit.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 70, pikat 3 e 4, 124, 131, shkronja “e” dhe 134, pika 1, shkronja “c”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, si dhe neneve 66 dhe 72 e vijues, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 27.5.2025.

Shpallur më 10.7.2025.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Sonila Bejtja, Genti Ibrahimi, Ilir Toska, Sandër Beci

Anëtarë kundër: Marsida Xhaferllari, Fiona Papajorgji, Marjana Semini

MENDIM PAKICE

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes, që i përket kërkuarit një e dhjeta e deputetëve të Kuvendit, me objekt: *“Zgjidhja e konfliktit të kompetencave ndërmjet Kuvendit të Shqipërisë dhe subjektit kushtetues në konflikt, jo më pak se një e dhjeta e deputetëve. Deklarimi si i papajtueshëm me Kushtetutën i vendimit nr. 5, datë 30.1.2025, “Për mosdërgimin e mocionit në Gjykatën Kushtetuese” për konstatimin e papajtueshmërisë të mandatit të deputetit Vullnet Sinaj. Detyrimi i Kuvendit të Shqipërisë për dërgimin në Gjykatën Kushtetuese të mocionit për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit Vullnet Sinaj”*, jemi kundër qëndrimit të shumicës për rrëzimin e kërkesës, pasi vlerësojmë se kërkesa duhej të ishte pranuar. Në mbështetje të neneve 132, pika 3, të Kushtetutës dhe 72, pika 8, të ligjit nr. 8577/2000, që parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar të Gjykatës, parashtrojmë në vijim argumentet që mbështesin qëndrimin kundër.

2. Nga rrethanat e çështjes rezulton se kërkuari i është drejtuar fillimisht Kuvendit me mocion për ndjekjen e procedurës parlamentare për konstatimin e papajtueshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetit Vullnet Sinaj, me argumentin se gjatë kohës së ushtrimit të mandatit ka përfutur nga buxheti i shtetit nëpërmjet shoqërive tregtare të tij. Pas kalimit të mocionit për votim në seancë plenare, Kuvendi ka vendosur mosdërgimin në Gjykatë të mocionit. Në vijim, kërkuari i është drejtuar Gjykatës me kërkesë, sipas objektit të lartpërmendur, duke pretenduar se në mbështetje të nenit 70, pika 4, të Kushtetutës Kuvendi ka detyrimin për dërgimin e mocionit në Gjykatë për të konstatuar papajtueshmërinë dhe mbarimin e mandatit të deputetit, pasi nuk është në kompetencën e tij vlerësimi në themel i mocionit.

3. Shumica ka arritur në përfundimin se kërkuari, një e dhjeta e deputetëve, nuk legjitimohet për të vënë në lëvizje Gjykatën. Në funksion të përcaktimit të juridiksionit të Gjykatës, bazuar në nenin 131, pika 1, shkronja “e”, të Kushtetutës, shumica ka evidentuar kompetencën e saj (Gjykatës) për çështjet që lidhen me papajtueshmërinë e mandatit të deputetëve, duke theksuar se nga përmbajtja e nenit 70, pika 4, të Kushtetutës, subjektet që nisin procedurat parlamentare janë Kryetari i Kuvendit ose një e

dhjeta e anëtarëve të tij, ndërsa subjekti që vë në lëvizje gjykimin kushtetues është Kuvendi. Gjithashtu, ajo ka konstatuar se ndryshimet e ligjit nr. 8577/2000 kanë parashikuar në nenin 66, pika 2 edhe jo më pak se një të pestën e deputetëve si subjekt me legjitimitet të pakushtëzuar që mund t'i drejtohet Gjykatës edhe për çështje të kësaj natyre (*shih paragrafin 19 të vendimit*).

4. Shumica ka evidentuar po ashtu se Gjykata është vënë në lëvizje më parë për ushtrimin e kësaj kompetence si nga Kuvendi ashtu edhe nga jo më pak se një e pesta e deputetëve. Ajo ka vërejtur se Gjykatës i është drejtuar edhe një e dhjeta e deputetëve, por ky subjekt, duke mos pasur të drejtën ta vërë drejtpërdrejt në lëvizje për kontrollin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, ka kërkuar zgjidhjen e konfliktit të kompetencave mes tij dhe Kuvendit. Në vijim, shumica ka konsideruar si qëllim final për vënien në lëvizje të Gjykatës kontrollin e kushtetutshmërisë së veprimtarisë së Kuvendit dhe vetë anëtarëve të tij, duke arsyetuar se në kuptim të këtij qëllimi Gjykata ka njohur mbrojtjen kushtetuese të së drejtës së pakicës parlamentare, duke pranuar vënien e saj në lëvizje edhe me kërkesë të një të dhjetës së deputetëve për zgjidhjen e konfliktit të kompetencave me Kuvendin në rastet kur ky i fundit nuk ka pranuar mocionin e këtij subjekti për dërgimin në Gjykatë të çështjes së papajtueshmërisë së mandatit të deputetit (*shih paragrafët 20–21 të vendimit*).

5. Gjithashtu, shumica, duke vendosur theksin te ndryshimet ligjore në nenin 66 të ligjit nr. 8577/2000, si dhe duke pranuar detyrimin e Kuvendit për dërgimin në Gjykatë të çështjes së papajtueshmërisë së mandatit, shprehet se paraqitja e kërkesës po për papajtueshmërinë e mandatit të deputetit nga jo më pak se një e pesta e deputetëve përbën mjetin alternativ për vënien në lëvizje të gjykimit kushtetues, si dhe bën efektiv mekanizmin e kontrollit kushtetues për këtë çështje. Ajo pohon gjithsesi se jo më pak se një e pesta e deputetëve nuk zëvendëson Kuvendin në ushtrimin e kompetencës së tij sipas nenit 70, pika 4, të Kushtetutës, por e drejta e këtij subjekti aktivizohet në rastin e rrëzimit të mocionit të Kryetarit të Kuvendit ose të një të dhjetës së deputetëve. Në këtë kuptim, shumica ka deklaruar se po zhvillon qasjen e saj, duke arritur në përfundim se pavarësisht se në objektin e kërkesës një e dhjeta ka kërkuar zgjidhjen e një mosmarrëveshjeje kompetence, qëllimi i saj lidhet me zgjidhjen e çështjes së papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, çka passjell mungesën e legjitimitetit të kërkuarit, një e dhjeta e deputetëve të Kuvendit, për të vënë në lëvizje Gjykatën për këtë qëllim (*shih paragrafët 23–28 të vendimit*).

6. Ne, gjyqtaret në pakicë, nuk pajtohemi me këtë vlerësim të shumicës, pasi gjykojmë, *së pari*, se analiza e vendimit dhe përfundimi i arritur nuk marrin në konsideratë jurisprudencën e Gjykatës për çështje të kësaj natyre. Për të mbështetur qëndrimin tonë po ndalemi te jurisprudenca kushtetuese në rastet e konfliktit të kompetencave të një të dhjetës së deputetëve me Kuvendin, e cila mendojmë se duhet të ishte analizuar nga shumica. Kështu, në rastin e deputetit I.B. një e dhjeta e deputetëve filloi procedurën për deklarimin e papajtueshmërisë së mandatit të këtij deputeti, mocion i cili u miratua nga Kuvendi. Ky i fundit, më pas, iu drejtua Gjykatës me kërkesë për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, e cila vendosi konstatimin e papajtueshmërisë (*shih vendimin nr. 44, datë 7.10.2011, të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Ndërsa në rastin e deputetit K.K., një grup deputetësh paraqitën kërkesë në Kuvend për fillimin e procedurave parlamentare për konstatimin e pavlefshmërisë dhe mbarimin e mandatit të këtij deputeti. Kuvendi vendosi mosdërgimin e çështjes në Gjykatë. Jo më pak se një e pesta e deputetëve iu drejtua Gjykatës me kërkesë për papajtueshmërinë e mandatit të deputetit dhe interpretimin e nenit 70, pika 4, të Kushtetutës. Gjykata vlerësoi se jo më pak se një e pesta e deputetëve, si një nga subjektet e parashikuara në nenin 134 të Kushtetutës, nuk legjitimohej t'i drejtohej drejtpërdrejt Gjykatës për të kërkuar konstatimin e papajtueshmërisë të mandatit të deputetit. Ajo u shpreh se në rast se Kuvendi vihet në lëvizje me mocion të Kryetarit të Kuvendit ose një të dhjetës së anëtarëve të tij, në kuptim të paragrafit 3, të nenit 70 të Kushtetutës, ai duhet të vendosë dërgimin e çështjes në Gjykatë, që është organi i vetëm që ka kompetencën të shqyrtojë në themel çështjen dhe të vendosë për

papajtueshmërinë e mandatit të deputetit. E drejta e një të dhjetës së deputetëve për të kërkuar vënien në lëvizje të Gjykatës është ngritur në nivel kushtetues, duke i dhënë mbrojtje kushtetuese, me qëllim evitimin e ndërhyrjes së shumicës në ushtrimin e kësaj të drejte dhe diskrecionin e shumicës në interpretimin dhe vlerësimin e saj rast pas rasti. Duke ritheksuar se Kuvendi është i detyruar ta dërgojë çështjen në Gjykatë, ajo vlerësoi se hapësira e vlerësimit të Kuvendit lidhet vetëm me verifikimin e kritereve juridiko-formale, duke respektuar procedurat parlamentare të parashikuara në Rregulloren e këtij organi (*shih vendimin nr. 7, datë 24.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

8. Në zbatim të vendimit të mësipërm të Gjykatës, Kuvendi, pasi ka marrë sërish në shqyrtim kërkesën e një grupi deputetësh, ka vendosur dërgimin e çështjes në Gjykatë, e cila pasi shqyrtoi çështjen në themel, ka vendosur konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit (*shih vendimin nr. 32, datë 3.6.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

9. Në një rast të ngjashëm, një grup prej 20 deputetësh të Kuvendit ka paraqitur mocionin për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të një deputeti (rasti R. S.). Kuvendi ka vendosur mosdërgimin në Gjykatë të kërkesës për konstatim. Në këto kushte, një e dhjeta e deputetëve i ka kërkuar Kuvendit dërgimin e çështjes në Gjykatë, i cili ka vendosur pranimin e kësaj kërkesë. Gjykata, pasi evidentoi se konstatimi i papajtueshmërisë së mandatit i referohej paragrafit 2 të nenit 70 të Kushtetutës, vendosi rrëzimin e kërkesës me arsyetimin se konstatimi i papajtueshmërisë së mandatit të deputetit është në juridiksionin e Gjykatës vetëm në rastet e parashikuara nga neni 70, pika 3, të Kushtetutës, kurse për të gjitha rastet e tjera legjislatori ka parashikuar vetë Kuvendin si institucionin i cili vendos për heqjen ose jo të mandatit të deputetit (*shih vendimin nr. 72, datë 7.12.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Pas ndryshimeve kushtetuese dhe ligjore me reformën e vitit 2016, Gjykata u vu në lëvizje nga një e dhjeta e deputetëve për zgjidhjen e mosmarrëveshjes së kompetencës ndërmjet këtij subjekti dhe Kuvendit dhe shfuqizimin e vendimeve të tij për mosdërgimin e çështjes së papajtueshmërisë së mandatit të deputetes O. Xh. në Gjykatë. Kjo e fundit, bazuar në jurisprudencën e saj të mëparshme, vendosi pranimin e kërkesës me arsyetimin se Kuvendi duhet të kishte pranuar mocionin e kërkuarit dhe t'ia dërgonte asaj çështjen për shqyrtim, në mënyrë që aspektet e pretenduara si papajtueshmëri të mandatit të deputetes t'i nënshtroheshin vlerësimit kushtetues (*shih vendimin nr. 1, datë 23.1.2023, të Gjykatës Kushtetuese*). Ndërsa me vendimin nr. 2, datë 23.1.2023 Gjykata vendosi pushimin e gjykimit për kërkesën e jo më pak se një të pestës së deputetëve, të cilët i ishin drejtuar asaj me të njëjtin objekt, duke theksuar se juridiksioni i saj ende nuk ishte aktivizuar për sa kohë Kuvendi nuk ia kishte dërguar çështjen asaj.

11. Nisur nga fakti se këto dy vendime nuk u zbatuan nga Kuvendi, i cili vendosi përsëri mosdërgimin e mocionit në Gjykatë, kjo e fundit, e vënë në lëvizje nga një e dhjeta e deputetëve dhe një e pesta e deputetëve, me vendimin nr. 55, datë 10.7.2024 legjitimoi subjektin një e dhjeta e deputetëve për zgjidhjen e konfliktit të kompetencave ndërmjet tij dhe Kuvendit, duke theksuar se Kuvendi nuk ka respektuar vendimmarrjen kushtetuese, në kundërshtim me detyrimin kushtetues që buron nga neni 132 i Kushtetutës, duke shkaktuar një mosmarrëveshje të re kushtetuese, pasi përmes vendimmarrjes së tij ka cenuar të drejtën kushtetuese të jo më pak se një të dhjetës së deputetëve për t'iu drejtuar Gjykatës për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetes.

12. Në analizë të sa më lart, konstatojmë se roli i veçantë kushtetues që një e dhjeta e deputetëve gëzon në procedurat parlamentare që lidhen me mocionet për papajtueshmërinë e mandatit të deputetëve është afirmuar nga jurisprudenca kushtetuese. Megjithëse fillimisht kjo pakicë parlamentare nuk i është drejtuar drejtpërdrejt Gjykatës, kërkesat e saj për çështje të kësaj natyre janë respektuar nga Kuvendi, i cili ka ndërmarrë veprimet e nevojshme për ta vënë në lëvizje Gjykatën. Më tej, rëndësia e rolit të një të dhjetës së deputetëve është konfirmuar edhe nga jurisprudenca më e fundit, ajo e viteve 2023–2024, ku Gjykata e ka njohur shprehimisht këtë grupim si subjekt legjitim kushtetues në një

mosmarrëveshje kompetencash dhe ka urdhëruar Kuvendin të marrë në shqyrtim mocionin, duke e detyruar atë të dërgojë çështjen e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit në Gjykatë.

13. Në këtë kuptim, ne gjyqtaret në pakicë vlerësojmë se qëndrimi i shumicës që nuk ka legjitimuar një të dhjetën e deputetëve për paraqitjen e kërkesës për zgjidhjen e mosmarrëveshjes së kompetencave, bie ndesh me jurisprudencën e lartpërmendur të Gjykatës. Duke vepruar në këtë mënyrë shumica, me një arsyetim të sforcuar, ka ndryshuar thelbin e objektit të kërkesës së paraqitur nga ky subjekt, duke prezumuar se në fakt qëllimi i tij ka qenë çështja e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit.

14. *Së dyti*, duke arsyetuar në këtë mënyrë, shumica edhe pse deklaron se po zhvillon qasjen e Gjykatës për çështjet e papajtueshmërisë së mandatit, në fakt qartësisht ka bërë ndryshim të jurisprudencës kushtetuese, pa dhënë argumente për nevojën dhe domosdoshmërinë e këtij ndryshimi. Në këtë pikë sjellim në vëmendje rregullin e vazhdimësisë së jurisprudencës si element të parimit të shtetit të së drejtës, të sanksionuar në nenin 4 të Kushtetutës. Ky rregull është elaboruar nga Gjykata, e cila ka theksuar se në aspektin kushtetues, është e palejueshme që doktrina kushtetuese zyrtare të riinterpretohet në një mënyrë të tillë që ndryshon sistemin e vlerave të sanksionuara në Kushtetutë, që mohon pajtueshmërinë e vlerave me njëra-tjetrën, që redukton garancitë mbrojtëse të epërsisë së saj në sistemin juridik, që mohon konceptimin e Kushtetutës si një akt i vetëm dhe sistem harmonik, që redukton garancitë e të drejtave dhe lirive të sanksionuara dhe që ndryshon modelin e ndarjes së pushteteve, të rregulluara në Kushtetutë. Çdo ndryshim i precedentëve të Gjykatës ose korrigjim i doktrinės kushtetuese zyrtare nuk mund të bëhet mbi bazën e faktorëve të rastit, siç mund të jetë edhe ndryshimi i përbërjes së saj. Ndonëse ka pranuar se jurisprudenca kushtetuese mund të evoluojë, Gjykata ka pohuar se një ndryshim i praktikës mund të realizohet nëse ekzistojnë arsye të forta që do ta justifikojnë një ndërmarrje të tillë dhe vetëm në rastet kur kjo është e paevitueshme, objektivisht e domosdoshme, si dhe kushtetutshmërisht e bazuar dhe e arsyetuar (*shih vendimet nr. 30, datë 17.6.2010; nr. 21, datë 29.4.2010, të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Ndërkohë që, sikurse është shprehur edhe Gjykata, Kushtetuta në nenet 124, 132 dhe 145, pika 2, shprehet qartësisht në lidhje me forcën detyruese të vendimeve të Gjykatës Kushtetuese për të gjitha organet kushtetuese, autoritetet publike dhe gjykatat. Nga standardi i detyrimit të zbatimit të vendimarrjes kushtetuese nuk mund të bëjë përjashtim as vetë Gjykata (*shih vendimet nr. 55, datë 10.7.2024; nr. 11, datë 16.4.2018; nr. 78, datë 12.12.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Bazuar në këto standarde, Gjykata në jurisprudencën e saj ka pranuar ndryshimin e qasjes së saj në raste për të cilat kanë ekzistuar arsye të rëndësishme, sidomos për ta harmonizuar atë me praktikën e GJEDNJ-së, siç janë rastet e gjykimit penal në mungesë ose vendimet për caktimin e masës penale të sekuestrimit të pasurisë (*shih vendimet nr. 30, datë 17.6.2010; nr. 18, datë 19.3.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). Ndërkohë në rastin në shqyrtim, ndonëse shumica nuk ka paraqitur asnjë shkak për ndryshimin e jurisprudencës, mund të identifikohen në mënyrë të nënkuptuar se tre janë faktorët që kanë ndikuar në këtë drejtim: i. ndryshimi i përbërjes në trupin gjykues të Gjykatës; ii. moszbatimi i vendimeve të Gjykatës në lidhje me detyrimin e Kuvendit për t'i dërguar asaj çështjen për shqyrtimin në themel të papajtueshmërisë së mandatit të deputetit; iii. ndryshimet në ligjin organik të Gjykatës.

17. Në vlerësimin tonë asnjë prej këtyre faktorëve nuk përbën argument të mjaftueshëm për ndryshimin e jurisprudencës. Në këtë kuptim, vetë rregulli i përtëritjes periodike të gjyqtarëve ka qëllim ruajtjen e vazhdimësisë së jurisprudencës kushtetuese (*shih vendimin nr. 24, datë 9.6.2011, të Gjykatës Kushtetuese*), ndaj, ashtu siç Gjykata e ka deklaruar në mënyrë të shprehur, nuk mund të përbëjë shkak për ndryshimin e jurisprudencës (*shih vendimet nr. 30, datë 17.6.2010; nr. 21, datë 29.4.2010, të Gjykatës Kushtetuese*). Ndërsa për sa i përket moszbatimit të vendimit të Gjykatës, jo vetëm ai përbën një rast të izoluar (*shih vendimin nr. 55, datë 10.7.2024, të Gjykatës Kushtetuese*), por nuk mund të përbëjë shkak për ndryshimin e jurisprudencës, pasi bie ndesh me parimin e forcës detyruese të vendimeve të saj të

sanksionuar në nenin 132 të Kushtetutës dhe cenon drejtpërdrejt autoritetin e Gjykatës. Edhe ndryshimi në ligjin organik të Gjykatës, të cilin shumica e ka përdorur si argument për të deklaruar se tashmë një e pesta e deputetëve mund t'i drejtohet Gjykatës për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, nuk mund të evidentohet si shkak, për sa kohë ai ka qenë i njohur në vendimmarrjen e vitit 2023 për çështje të ngjashme dhe nuk përbën risi e cila do e detyronte Gjykatën t'ia përshtaste qëndrimin e saj këtij ndryshimi ligjor. Prandaj, në referim të standardeve kushtetuese të lartpërmendura, theksojmë se, në thelb, rrëzimi i kërkesës së një të dhjetës së deputetëve në rastin konkret përbën ndryshim të jurisprudencës, i cili është i pajustificuar dhe i pandikuar nga asnjë prej faktorëve për të cilët mund të bëhet ky ndryshim.

18. *Së treti*, në ndryshim nga shumica, jemi të mendimit se subjekti një e dhjeta e deputetëve është një subjekt kushtetues të cilit kompetenca i është njohur nga Kushtetuta. Shumica, edhe pse arsyeton se një e dhjeta e deputetëve ka të drejtë të paraqesë në Kuvend mocion për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të një deputeti, nuk e konsideron këtë kompetencë në përputhje me jurisprudencën e Gjykatës, sipas së cilës mocioni përbën një instrument parlamentar që ka për qëllim të nxisë një diskutim në Kuvend për një çështje të caktuar dhe për të cilën duhet të ketë një vendimarrje nga ky i fundit (*shih vendimin nr. 1, datë 23.1.2023, të Gjykatës Kushtetuese*). Kjo do të thotë se mocioni përbën në vetvete një kompetencë kushtetuese, që në rast të rrëzimit të tij nga Kuvendi passjell një konflikt kompetencash midis një të dhjetës së deputetëve, nga njëra anë, dhe Kuvendit, nga ana tjetër. Me fjalë të tjera, kompetenca e parashikuar në nenin 70, pika 4, të Kushtetutës për paraqitjen e mocionit nga ana e një të dhjetës së deputetëve, legjitimon këtë subjekt që në rast të rrëzimit të kërkesës të tij nga Kuvendi t'i drejtohet Gjykatës për zgjidhjen e mosmarrëveshjes së kompetencave.

19. *Së katërti*, jemi të mendimit se shumica duke mos legjitimuar një të dhjetën e deputetëve për t'iu drejtuar asaj me kërkesë për zgjidhjen e konfliktit të kompetencave me Kuvendin, në rastin kur ky i fundit vendos të mos dërgojë çështjen e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit në Gjykatë, në thelb i ka kufizuar Kuvendit kompetencën për t'u shprehur në lidhje me mocionin për konstatimin e papajtueshmërisë së deputetëve, duke zvogëluar në këtë mënyrë sferën e autonomisë parlamentare.

20. Fillimisht, sjellim në vëmendje se Gjykata ka theksuar se domosdoshmëria e vendimmarrjes paraprake nga Kuvendi për mocionin e papajtueshmërisë së një deputeti në kuptim të nenit 70, pika 4, të Kushtetutës, duhet kuptuar edhe si një shfaqje e parimit të gjithëpranuar të autonomisë parlamentare, i cili nënkupton se Kuvendi ka autoritet fillestar për të shqyrtuar dhe gjykuar kërkesat për shkelje të nenit 70, pika 3, të Kushtetutës. Megjithatë, Kuvendi në këto raste nuk mund t'i hyjë themelit të çështjes, pra vlerësimit nëse veprimet konkrete të pretenduara të kryera nga deputeti janë të papajtueshme me mandatin e tij, sepse, në të kundërt, do të ndërhynte në kompetencat që kushtetutëbërësi ia ka njohur vetëm Gjykatës (*shih vendimet nr. 55, datë 10.7.2024; nr. 1, datë 23.1.2023, të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Sipas mendimit tonë, zgjidhja e shumicës që e lidh të drejtën për të vënë në lëvizje Gjykatën vetëm me kërkesën e jo më pak se një të pestës së deputetëve përbën ndërhyrje në autonominë funksionale të Kuvendit, duke i mohuar këtij të fundit kompetencën për t'u shprehur për mocionin e paraqitur nga një e dhjeta e deputetëve. Me fjalë të tjera, edhe në rastet kur Kuvendi do të refuzojë mocionin për një arsye procedurale (të tillë si mosplotësimi i numrit të deputetëve që kanë nënshkruar mocionin) dhe pa shqyrtuar *de plano* shkaqet e mocionit, subjekti jo më pak se një e pesta e deputetëve përsëri do të mund të vërë në lëvizje Gjykatën për çështjen e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit. Në këtë mënyrë, pa shqyrtim të mocionit nga Kuvendi, Gjykata do të shqyrtonte çështjen në të gjitha aspektet e saj sipas nenit 70, pika 3, të Kushtetutës.

22. Kjo zgjidhje e dhënë nga shumica jo vetëm që në dukje kufizon qartësisht autonominë parlamentare, por në thelb e shndërron në instrument pa vlerë rolin kushtetues të pakicës parlamentare

(një të dhjetës të deputetëve) në iniciimin e shqyrtimit të papajtueshmërisë së mandatit të një deputeti, sepse e lë në vullnetin e një subjekti tjetër (jo më pak se një të pestës së deputetëve) vlerësimin për adresimin e çështjes në Gjykatë në rast të mosveprimit ose rrëzimit të kërkesës nga Kuvendi. Në këtë mënyrë, shumica është larguar nga qëllimi i kushtetutëbërësit, i cili, referuar Debatit Kushtetues, ka përcaktuar dy organe për procedurën e heqjes së mandatit të deputetit për shkak të konstatimit të papajtueshmërisë me detyrën – Kuvendin që merr vendim për dërgimin në Gjykatë të çështjes dhe Gjykatën. Megjithatë, pyetjes së ngritur në diskutim se kush vendos përfundimisht për mandatin e deputetit, përgjigja ka qenë “Parlamenti” (*shih Debatit Kushtetues, volumi I, faqe 262*), çka thekson rëndësinë e parimit të autonomisë së Kuvendit në këtë procedurë. Nuk është e rastit që Kushtetuta këtë procedurë ia ka besuar Kuvendit, sepse ai është organ politik që fiton legjitimitetin demokratik drejtpërdrejt nga populli nëpërmjet zgjedhjeve të përgjithshme, ndaj për shkak të legjitimitetit demokratik, verifikimi i mandatit nuk mund të shndërrohet në një çështje të thjeshtë gjyqësore.

23. *Së pesti*, legjitimitimin e subjektit jo më pak se një e pesta e deputetëve shumica e ka bazuar në ndryshimet e ligjit organik të Gjykatës. Pavarësisht se ky subjekt është i parashikuar edhe në nenin 134, pika 1, shkronja “c”, të Kushtetutës, si një ndër subjektet që kanë të drejtë të vënë në lëvizje gjykimin kushtetues në mënyrë të pakushtëzuar, Kushtetuta në normat që lidhen drejtpërdrejt me çështjet për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, nuk e përcakton si subjekt me ndonjë kompetencë në këtë procedurë. Në lidhje me raportin ndërmjet normave të ndryshme kushtetuese në shqyrtim, gjatë interpretimit të nenit 70, pika 4, të Kushtetutës, Gjykata ka pohuar parimin se norma e posaçme ka përparësi mbi normën e përgjithshme. Sipas saj, në rastet e procedurave për iniciimin e kontrollit kushtetues të papajtueshmërisë me detyrën dhe vlerësimit të mandatit të deputetit, dispozita e pikës 4 të nenit 70 të Kushtetutës përbën normën e posaçme, për rrjedhojë ajo prevalon mbi parashikimin e përgjithshëm të neneve 131 dhe 134 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 1, datë 23.2.2023; nr. 72, datë 7.12.2016; nr. 7, datë 24.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*). Në të njëjtën mënyrë, bazuar edhe në parimin e hierarkisë së akteve normative (neni 116 i Kushtetutës), ajo prevalon edhe mbi parashikimet e ligjit nr. 8577/2000. Për më tepër, ky argument i shumicës ka edhe kontradiktë logjike, sepse në thelb pranon që teksti kushtetues mund të interpretohet ose ndryshohet nga Kuvendi me anë të ligjeve, duke anashkaluar në këtë mënyrë jurisprudencën kushtetuese dhe rolin e Gjykatës për interpretimin përfundimtar të Kushtetutës.

24. Në këtë kuptim jemi të mendimit se nëse qëllimi i kushtetutëbërësit do të ishte legjitimimi i jo më pak se një të pestës së deputetëve për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, ai do të ishte shprehur përmes ndryshimeve kushtetuese të vitit 2016, duke e njohur shprehimisht si subjekt kushtetues për iniciimin e çështjes së papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, situatë e cila nuk ka ndodhur. Prandaj vlerësojmë se nëpërmjet legjitimitimit të subjektit jo më pak se një e pesta e deputetëve, shumica ka tejkaluar Kushtetutën, duke krijuar normë të re kushtetuese. Kjo bie ndesh me jurisprudencën e Gjykatës edhe nën një aspekt tjetër, pasi, sikurse Gjykata ka theksuar, interpretimi përfundimtar që bën Gjykata nuk ka si qëllim shtimin e normave të reja, por deklarimin ose pohimin e përmbajtjes së këtyre normave. Ajo (Gjykata) u jep jetë normave kushtetuese përmes kuptimit të drejtë të përmbajtjes dhe qëllimit të tyre (*shih vendimin nr. 29, datë 30.6.2011, të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Nisur nga sa më lart, vlerësojmë se kërkesa e një të dhjetës së deputetëve përbënte një premisë për zhvillimin e jurisprudencës në rastin kur Kuvendi, në kundërshtim me detyrimin që rrjedh nga një vendim i Gjykatës, refuzon përsëri ta sjellë çështjen për shqyrtim, pas të cilit mund të aktivizohet e drejta e jo më pak se një të pestës së deputetëve për t’iu drejtuar Gjykatës jo më për një konflikt kompetencash, por për shqyrtimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit, por kurrësi nuk mund të përbënte shkak për moslegjitimitimin e një të dhjetës për zgjidhjen e mosmarrëveshjes së kompetencës.

26. Për të gjitha argumentet e mësipërme, ne, gjyqtaret në pakicë, vlerësojmë se Gjykata, bazuar në jurisprudencën e saj të mëparshme dhe parashikimet e nenit 70, pika 4 të Kushtetutës, duhej të vendoste pranimin e kërkesës, zgjidhjen e konfliktit të kompetencës ndërmjet Kuvendit dhe kërkesit një e dhjeta e deputetëve, shfuqizimin e vendimit të Kuvendit dhe detyrimin e tij për dërgimin në Gjykatë të mocionit për papajtueshmërinë e mandatit të deputetit Vullnet Sinaj.

Anëtarë: Marjana Semini, Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari